

МОДУНАВАК

A.

№. 50.

Београдъ 14. Децимбра.

1845.

**ПѢСМА
НА КРСТНО ИМЕ
ИЊГОВЕ СВѢТЛОСТИ
ПРЕМИЛОСТИВОГА ГОСПОДАРА
АЛЕКСАНДРА КАРАЋОРЂЕВИЋА
КНЯЗА СРБСКОГА,
У Тополи 25. Новембра 1845. године
СПЂВАНА.**

Милый Боже, на свему ты хвала!
Преко триестъ ево три године
Одъ кадъ светаца Светый Климентів
У Тополи славе невиђео,
У Тополи гнезду соколову,
Постойбини Србскога витеза,
Постойбини Змаја Каћорђа.
Триестъ браћо! и три годин' дана
Одъ како в славе нестануло,
Славе старе Србске самосталне,
Кадъ су Срби много пили вино
А у здравље свога Господара,
И у здравље имена Србскога.
Сузе рони светый Климентів,
Сузе рони на светомъ олтару
У Тополи обновљеној цркви,
Сузе рони и Бога призыва:
„Даруй мени саздателю силеный!
Даруй мени мою славу стару,
А на хвалу имена твоега,

Даруй мени одъ колѣна дична
Одъ колѣна Каћорђа храбра,
Кой да слави твога угодника,
Мен' да слави, тебе да прослави.
Каћорђе мудра беше глава
И угодна твојој волни светој;
Онъ обнови порушене храме,
И прослави вѣру православну,
И одчуна Србе одъ сужанства,
И подави тежке зулумћаре.
Одъ порода ињговога дична
Даруй мени једногъ поклонника,
Кой ће твое обновити храме,
Прославити вѣру православну,
Србадио узвысити дично.“
Смилова се саздателю силеный,
Смилова се на молитву светца,
Дарова му поклонника дична
Александра Каћорђев' Сына,
Узвыси Га Србима за Кнеза,

Не бы л' светцу жемлю испуню.
 Славу слави Княже Александре,
 Славу слави за три годин' дана
 У дичноме граду Биограду,
 Несећа се свое постойбине,
 Постойбине, старе задужбине,
 Задужбине, своега бабайка,
 Уздигнуте у Тополи граду.
 Кадъ четврта слава настанула,
 Паде на умъ Александру Князу
 Да му вали постойбини похи,
 Постойбини мѣсту рођеноме,
 Крестно име онде прославити.
 Онъ се диже на ноге лагане,
 На усѣде дору одъ мѣйдана,
 Оде право ка Тополи граду.
 Славу слави Александре Княже,
 У Тополи постойбини старой.
 Долазе му Србски поглавари,
 Све по изборъ старешине дичне,
 И Господа старіи и млада,
 Калуђери и редомъ попови,
 И за ныма одбрани кметови,
 Сѣди старци а стари војници,
 Све војници Петровића Ђорђа.
 Ал' ето ти на коню юнака,
 А юнака Симе Глигорова
 Изъ дичнога Маслошева стара,
 Онъ се клани Светломъ Господару,
 Онъ се клани и люби му скута,
 И честита кретно име свето,
 Па му носи три бурета вина,
 Па му дае све погаче бѣле,
 Триестъ и три редомъ набројава.
 Пыта вѣга Княже Александре:
 „На што Симо! на што Србе драгиј,
 На што ће ми погаче толике?
 У мене је доста ђаконије,
 Ђаконије и црвена вина,
 Имамъ чиме гости дочекати
 И славити кретно име мое.“
 Ал' бесѣди добаръ юнакъ Сима:
 „Господару мое ярко сунце!

О СИРОТИНЬИ.

Жалостно је и прежалостно станѣ овогъ свѣта сиротиня. Човекъ сирома, ако ће и паметни говорити, ил' ће какву му џдраго мудрость и научу притежавати, редко ће га когодь и слушати, а камоли бесѣду нѣгову одоб-

рать. Богатиръ напротивъ, буо онъ найвећији невѣжа, пакъ све наопако говорио, сви, кои га слушаю, све оно, што ћаска, не само рѣчма но и главомъ одобраваю, што сиротиня одобрава, лако јој се прашта, може быти сирома и потребитъ човекъ чини таково што, или изъ незнанїа, или прибытка ради, будући је тако обвезанъ, да му мора похлѣбствовати, ако и ви-

Кадъ владаше твой милый бабайко,
 Сваке сањи му славе долазио,
 И на славу погачу носио,
 Триестъ и три садъ има година,
 Одъ кадъ висамъ славе увидио,
 Нити бѣле погаче донео,
 Па сада ти оху да нақнадимъ
 За све славе што сањи изштетио,
 Да небудемъ за прошасто дужанъ.“
 То в мило Господару было,
 Па сиљ лѣпо благодари Сими
 На нѣговомъ дару искреноме,
 На бесѣди и спомену старомъ.
 Кадъ се гости лѣпо сакупише,
 Дигоше се, одоше у цркву,
 И падоше Богу на молитву,
 И крестноме светцу Климентију.
 Кадъ се тако Богу помолише
 И одъ Бога даре изпросише,
 Тад' сѣдоше за софру обилну
 И стадоше мрко пити вино,
 И здравице редомъ напити.
 Прву пио у славу Светоме,
 Другу пио Александре Княже
 Другу пио гостима за здравље,
 Ал' гостима у име народа.
 Трећу пио гости сакупљни,
 Трећу пио Светломъ домаћину,
 За нѣгово поносито здравље,
 А пѣваю сѣдокоси старци,
 Стари старци бабини војници:
 „У чиј се здравље вино пије,
 Све му здраво и весело было.“
 Лупа звона славу узвышава,
 А груванъ велики прайгіј
 На далеко славу разносује.
 Милый Боже поживи намъ Княза,
 Светлогъ Княза нашегъ Александра,
 Наслѣдника Петровића Ђорђа,
 Свой Србији крила и окриље.
 Аминъ Боже одъ садъ и до вѣка. —
 Прва жеља испуни се светцу,
 Ёштъ и друге испуни му Боже!

ди да је неправедно. Но на велику жалост та-
ко да рекнемо: Высоконаучени и многи у высокимъ достоинствама исто тако, као и простаци поступаю; дакле кадъ тако худо и просто мысле, на што јимъ она благородна и высокоуважаема морална наука, коя учи: да не треба люде по богатству, по одѣлу, ни пакъ по споляности уважавати, јеръ то су женске фабуле и фантазије, а не паметни и здравимъ разумомъ одарены людји, кои треба волю неситу разуму да покоре, а не каопако разумъ воли необузданой, таковимъ начиномъ уподобљавају себе скоро безсловесному, пакъ после творе оно, чега се паметни люди гнушавају и за непристойно држе. Мужъ добро изображенъ, и одъ други у число научены мужева стављања, сасвимъ благороднѣ мысли, неће онъ ништа разуму противно учинити нит' хоће за любавь овогъ ил' оногъ великаша и богатоша другомъ каквомъ сиромашку неправду учинити, особито кадъ се увѣри, да је овай сирома добаръ, честанъ и пријебанъ човекъ. Быва кадкадъ найдобродѣтелни човекъ одъ худы и пакостни людји оклеветанъ и оцрнѣнъ кодъ свогъ старѣшиње, не какова узрока, нит' пакъ собственне кравице ради, но само зато, што је сиромашакъ, или што ови злобни и пакостни люди примѣчавају, да је овай заслугомъ својомъ, краво и съ великимъ зноемъ и трудомъ заслужено званіе ил' какову нибудь срећу получити, мыслећи у својој прстори и злобной глави, кадъ мы то получити неможемо, пека и онъ тога буде лишенъ. У оваковомъ случају треба старѣшина да је врло мударъ и да нанешену клевету и лажь презире и ненавиди, а светој истини и правди у трагъ униђе. Овде ако се одъ найманѣгъ, одъ противне стране, мита уздрижи, онда ће показати свему свѣту, свимъ паметнимъ людма, да је достојанъ имена човечијегъ, а не какове годъ ма-
хине, да је достојанъ почитања и високогъ уважења, кодъ свакогъ оногъ, съ коимъ разумъ влада, а не душепагубне и невалајле страсти, добро и поштено мыслећи и радећи, неће га савјесть (праведный судја) гризти и мучити, но бытће спокојни и проводитће ово кратко време на земљи онако, као што преблагиј творацъ неба и земљи одъ васъ людји, найблагородијегъ и наймилостивијегъ ињеговогъ створења, иште, хоће и жели. Онда бы свима людма уобщите было добро, и сви бы весело дане живота свогъ проводили, и не бы се могло казати: тежко ономъ човеку овогъ свѣта, кои је лишенъ сваке препоруке и протекције.

Лазаръ Азуккій.

ЗАДИРКИ ВАЛУ.

У овогодишњемъ Подунавке числама 34 и 46 њескай лакрдијашъ као премабдителъ (1) Србски покретања (2), силање стомилја (3) косаковы ставова (4), рѣчји и називака (5), какове бы у макаръ коима езыковкама (6), школскима ручницима (7) и називо-словнима (8) ручницима и припремама ко овима бадава тражио, саобщио је. — Г. саобщити-тель премда се у двосмысленому (9) примѣчанију извинjava, али је, Србинъ будући, съ многими младича Србима книжествено саобщтене (10) имаюћи и ни единога одъ ових, кои бы на предложеный г. саобщителемъ писана начинъ пристао или пристати желio, непознаваюћи, видимъ равномѣрно (11) ињегову наговѣсть (12), и двосмысліе (13) ињегове нагумине (14). Да су си-рѣчъ садржанија саобщеніја горехвалъни на раз-пространѣніе међу дѣцама једне матере противочувствїја (15), а никадо на правоупражненіе (16) Подунавку читаюћи, и на достиженіе благород-ства вида и устройства общеобразователнога езыка управљена — то ће свакиј у безпристраст-ну супротност (17) ставивши се (кои бы ме можда подтвориномъ (18) обвинајао), ако подъ изудничину (19) приборъ (20) тѣло злочинства(21) касателнога, сиричъ вопросна писма, узме, — умо- и чувствоизворно (22), по учинїнной подоб-ателной разсуди (23) и претресу, убијду (24) за-иста наћи, и уваживши ону, нарекъ (25) и пред-станакъ (26) себи уштедити, и јоште саупадно-му (27) допунку (28) и самъ безъ толкователя (29) упутити се. —

*
Нећу далъ, драгиј читателю, нећу. Видимъ већъ како се мргодиши; а имашъ и право. О-

- ¹⁾ Може бытти да ће где ли ове речи мало теже разумети, зато ћу гдигди пописати шта значе, као што ји је Друштво Србске Словесности „сакупило, за терминологиске опредѣлило, и за србскій езыкъ слошки по-свовољо.“ — А са штиломъ, драгиј читателю! како те Богъ учи! То памъ в данасъ нашъ куріланъ штиљ. — Премабдителъ значи *Controllor.* (²⁾ *agitatio.* (³⁾ *conglomeratio.* (⁴⁾ *constructio.* (⁵⁾ *terminus.* (⁶⁾ *grammatica.* (⁷⁾ *Handbuch.* (⁸⁾ *terminologicus.* (⁹⁾ *ambiguum* (¹⁰⁾ *communicatio* (¹¹⁾ *adaeuate.* (¹²⁾ *allusio.* (¹³⁾ *amphibologia.* (¹⁴⁾ *aggregatum.* (¹⁵⁾ *antipathia.* (¹⁶⁾ наука о правоупражненю - *ascetica.* (¹⁷⁾ *antagonismus.* (¹⁸⁾ *adulteratio, falsificatio.* (¹⁹⁾ изудница - *anatomia.* (²⁰⁾ *apparatus.* (²¹⁾ *corpus delicti.* (²²⁾ *a priori et a posteriori.* (²³⁾ *critica.* (²⁴⁾ *convictio.* (²⁵⁾ *appellatum.* (²⁶⁾ *comparatio.* (²⁷⁾ *coincidens.* (²⁸⁾ *complementum.* (²⁹⁾ *commentator.*

прости што самъ ти и овогашо артіє съ обвомъ безпослацомъ запреміо, гдји бы требало да што паметніе читашъ!.... Ко је радъ ово разумети, треба да је найпре отишао на свои 6 — 7. година у велике школе овамо кодъ наасъ, па онда јоште да преврће „Припрему за називословни рѣчникъ одъ Друштва Србске Словесности.“ — А чини ми се да ће већъ моћи и београдски ученици разумевати, ако и неуче латински....!

*

Рекла сова сеници .. — Седила руга у край лута... — и т. д. — Мой Господине, оканите се вы тога; већъ ако умеете, дела намъ напишите коју валину књижицу, па ћемо ту видити како и езыкъ знаете; ако ли неумете, а вы незабадайте трнъ у здраву ногу! —

Младъ Србинъ
Изъ Аустрије.

ЧРЕЗВИЧАЙНА ПРЕДСТАВЉЕЊИЈА.

Изкуство наасъ учи, да има людій и таковы, кој мысле за цѣло, да се у нешта друго преобрата, нежели што су. Као: њеки представљаю себи, да су кураци, пси, лонци, крчази, и проч.; њеки представљаю себи, да су одъ воска, масла, коже, одъ сламе, стакла и т. д. Заиста велико је число, и готово неизбройно таковы представљењи; између остала, спађајућа овде знаня ради саобщавамъ.

Лѣкаръ Каишпаръ Барлай мысліо је, да се његово тѣло одъ масла састои. Онъ је избегао сваку ватру, боћи се, да се неразтопи, и будући да му је непрестано старање о његовомъ животу, да се веразтопи, досадило, то је онъ скочио у воду и у давио се, само да се неразтопи.

Њеки славный живописацъ представља је себи, да су му сви удови тѣла његовогъ тако мекани као восакъ; зато је непрестано у постелли почивао, и съ ничимъ нису му се могла та мысао изъ главе удалити, јер је непрестано је страхъ имао, да теретъ његовогъ тѣла неможе вносити, мысліо је, да ће се сурвати подъ ивице, у којој мысли и окончао је свой животъ.

Њеки високоученый мужъ, кој је непрестано штудирао, а никаково движеније чинио није, па је на ту мысао, да су његове кости одъ стакла, није се дакле усудио устаяти, боћи се, да се неразбјо; положенъ буде на пећи, где је по читавъ данъ сѣдио; по потреби његова служавка, носећи дрва за огрѣвъ у пећи, спусти иста предъ њега на ниже, кој побоявши се, да ју стаклене кости неполупа, разари се на исту, ова пакъ, којој је досадило његово то представљење, узме цепаницу, и лупи га по листу једне ноге, кој одъ болѣтице скочи на свое ноге, да јој се освети, но кадъ се у својој лютини умріо, видио је да на своимъ ногама стояти и ходати може; о чему се је не мало обрадовао, јер је изкуство му је садъ доказало, да је његово представљење суетно, и да су његове кости, као што и јесу, а не стаклене биле, одъ кога времена буде онъ горе реченојъ представљењији ослобођенъ, и савершено изљеченъ (но не лѣковима, но цепаницомъ).

(Конацъ сѣдује.)

СИТИЦЕ.

Стерпѣње и постојанство доста путји више ураде, него љубави.

Сиромаштво мало даде, ам' драговодљиво.

Убогъ човекъ нема сродника; бѣда му је сестра, а презирање му је братъ. — Тко свое имање изгуби, тай може казати: мои су сродници помрли.

Д. Аврамовић.

ПОПРАВКА.

У одговору јошъ на Посланицу Господе Б. Г. Ј. Ч., у числу 49 Подунавке сообщеномъ при печатанju подкрадле су се неке погрешке. Зато умоляју се Г. Г. Читатељи да на страни 198. одјелjenju второмъ реду 24. и 25. у место „Ово се односи на васъ не на оне Србије“ читаду „ово се не односи на васъ по на оне Србије“. И даље на страни 199. одјелjenju првомъ реду 12. у место „ако наасъ је и унапредакъ подносија будете“ треба читати „ако наасъ је и унапредакъ на тај начинъ подносија будете“ —

Иованъ Ђ. Јевтимијевић.

Учредникъ Милошъ Поповићъ.

Издано и печатано у Правителственой Књигопечатници у Београду.